لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليكنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب
(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع زُلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

(د اسلام درې اساسي اصول)

ليکنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع زُلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
محمد بن عبد الوهاب بن سليمان
الأصول الثلاثة . / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان .- الرياض،
١٤٢٤هـ.
٤٨ ص ، ١٢ × ١٧ سم
ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠
(النص باللغة البشتو)
١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ- العنوان
ديوي ٢٤٠ ١٤٢٤/٥٩٢١

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩٢١
ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

پوه شه -الله دي په تا رحم وکړي- چې په مونږ د څلورو مسائلو زده کړه فرض ده:

لمړی: علم او پوهه، او هغه دا چې الله ﷻ، او دهغه پیغمبر ﷺ، او اسلام په دلایلو سره وپیژنو.

دوهم: په هغه عمل کول.

دریم: هغه ته دعوت کول (رابلل).

څلورم: د هغه په تکلیفونو باندي صبر کول.

او دلیل یې د الله ﷻ دا قول دی چې فرمایي: بِسْمِ اللّــه الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿وَالْعَصْرِ * إِنَّ الإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ [د العصر سورت: ۱-۳ آیتونه]

ترجمه: په نامه د الله چې ډیر زیات مهربان او پوره رحم لرونکی دی (شروع کوم). قسم په زمانه، بیشکه انسان په زیان کښې دی، پرته له هغو کسانو چې ایمان یې راوړ او نیک عمل یې تر سره کړ، او یو بل ته یې دحق سپارښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وصيت) وکړې، او يو بل ته يې دصبر او ثبات سپارښت وکړې.

امام شافعي رحمت الله عليه ويلي دي: «که چيري الله ﷻ د خلکو لپاره ددغه سورت څخه پرته بل څه د حجت او دليل په توګه نه واى ليږلي، نو (دا به) دوى لره بس وو».

بخاري رحمت الله عليه ويلي دي: باب دى ددې خبري چي علم له عمل څخه مخکي دى[1].

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ [د محمد سورت: ١٩ آيت]

ترجمه: نو پوه شه چي بيشکه له الله څخه پرته بل دعبادت وړ معبود نشته، او دخپلي ګناه بخښنه وغواړه.

نو علم يې مخکي له قول (وينا) او عمل څخه ذکر کړ.

* * *

پوه شه -الله دي په تا رحم وکړي- چي پر هر مسلمان نر او ښځي ددا دريو مسائلو زده کول او په هغي عمل کول

(١) صحيح البخاري ٢٢/١ کتاب العلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض دي:

لمړی: دا چي الله ﷻ مونږ پيدا کړي يو، او رزق يې راکړی دی، او خوشي (هسې) يې نه يو پرې ايښي، بلکه مونږ ته يې پيغمبر رالېږلی دی، نو څوک چي دهغه پيروي او اطاعت وکړي جنت ته به ولاړ شي، او څوک چي دهغه نافرماني وکړي دوزخ ته به ولاړ شي.

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولاً شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولاً * فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً﴾[د المزمل سورت: ١٥، ١٦ آيتونه].

ترجمه: (ای خلکو) بيشکه تاسي لره مونږ (داسي) يو پيغمبر لېږلی دی، چي پر تاسي باندي شاهد دی، لکه چي مو فرعون ته يو پيغمبر لېږلی وو، خو فرعون دهغه پيغمبر نافرماني وکړه، نو له همدې کبله مو هغه ډير سخت ونيوه.

دوهم: دا چي الله ﷻ دا نه خوښوي چي دهغه سره په عبادت کي څوک شريک ونيول شي، که دا شريک الله ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

نژدې ملائکه (پرښته) وي او که دالله دجانبه استول شوی نبي وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمایي:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [د الجن سورت: ۱۸ آیت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دخدای سره بل هیڅوك مه بولئ.

دریم: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت او پیروي وكړي، او په یو خدای ﷻ ایمان راوړي، نو هغه ته روا نه دي چې دهغه چا سره دوستي او محبت وكړي چې دالله ﷻ او دهغه دپیغمبر دښمن وي، كه څه هم ډیر نژدې دوست او خپل یې هم وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمایي:

﴿لاَ تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُوْلَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُوْلَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلاَ إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [دالمجادله سورت: ۲۲ آیت]

ترجمه: داسي خلك به ونه مومې چي (له يوې خوا) په خداى او دآخرت په ورځ ايمان ولري، او (له بلي خوا) له هغو كسانو سره چي دخداى او دهغه دپيغمبر سره شخړه كوي ملګرتيا وكړي، كه څه هم (دغه شخړه كوونكي) ددوى پلرونه يا زامن يا ورونه يا خپلوان وي، همدوى دي چي خداى ددوى په زړونو كښي ايمان ځاى په ځاى (مضبوط) كړى دى، او دوى ته يې له خپل نزد څخه په يوه روح سره قوت وركړى دى، او دوى به په داسي جنتونو كښي داخل كړي چي دهغو (تر ونو) لاندي وياليې بهيږي، او هلته به تل تر تله واوسيږي، خداى له دوى څخه خوشحاله شويدى او دوى (هم) له هغه څخه خوشحاله دي، دوى دخداى ګوند (لښكر) دى، پوه شئ چي بيشكه دخداى ګوند (لښكر)، همدوى دي برياليي (كامياب).

※ ※ ※

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شه -الله ﷻ دي تا خپلي لاري ته هدايت کړي- چي دابراهيم ﷺ دين او لاره داده چي يوازي دالله ﷻ عبادت په اخلاص سره وکړې، او په همدې سره الله ﷻ ټولو خلکو ته امر کړى، او د همدې لپاره يې پيدا کړي دي، لکه څنګه چي فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [دالذاريات سورت: ٥٦ آيت]

ترجمه: پيريان او انسانان مي ندي پيدا کړي مګر ددې لپاره چي زما عبادت وکړي.

او د عبادت څخه مراد دالله ﷻ په وحدانيت سره پيژندل دي، او له ټولو لوى کار چي الله ﷻ په هغه سره (بندګانو ته) امر کړى دى هغه توحيد دى، او توحيد دادى چي يوازي ديوه الله ﷻ عبادت وکړې شي، او له ټولو نه لوى کار چي له هغه نه يې (بندګان) منع کړيدي هغه شرك دى، او شرك دادى چي دالله ﷻ سره په عبادت کي بل څوك شريك شي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾[دالنساء سورت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶ آیت]

ترجمه: او د خدای عبادت وکړئ او د هغه سره هیڅ شی مه شریکوئ.

که تا ته وویل شي: چې هغه درې اصول (اساسي خبرې) کومې دي، چې پر انسان یې زده کړه فرض ده؟

نو (په ځواب) کې ورته ووایه: چې هغه دادي: چې بنده خپل پروردګار، خپل دین، او خپل پیغمبر محمد ﷺ وپیژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول اصل

[دخپل پروردګار پیژندل]

کله چي تا ته وویل شي: ستا پروردګار څوك دی؟

نو ووایه: چي زما پروردګار هغه ذات دی چي زه یې پاللی یم، او ټول جهان (عالم) یې په خپل نعمت سره پاللی دی، او هماغه زما معبود (خدای) دی، او پرته له هغه څخه بل معبود نه لرم.

ددې خبري دلیل د الله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿الْحَمْدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [دالفاتحه سورت: ۲ آیت]

ترجمه: ټولي ستاینې یوازي الله لره دي، چي دعالمیانو پالونکی دی.

او پرته د الله ﷻ څخه نور ټول مخلوقات عالم بلل کیږي، او زه ددې عالم یو جز یم.

کله چي تا ته وویل شي: خپل پروردګار دي په څه سره پیژندلی دی؟

نو ووایه: چي دهغه په نښو او مخلوقاتو سره، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه، ورځ، لمر، او سپوږمۍ دهغه له نښو څخه دي، او اوه آسمانونه، اوه ځمكې او كوم شيان چې په هغې كې دي، او يا ددواړو تر منځ دي، دهغه له مخلوقاتو څخه دي.

ددې خبرې دليل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لاَ تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلاَ لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [دفصلت سورت: ۳۷ آيت]

ترجمه: او دهغه له آيتونو (دقدرت ددلائلو) څخه شپه او ورځ، لمر او سپوږمۍ دي، نه لمر ته سجده وکړئ او نه (هم) سپوږمۍ ته، (بلکه) هغه خدای ته سجده وکړئ چې هغوی يې پيدا کړي دي، که تاسې يوازې دهغه عبادت کوئ.

او دا قول چې فرمايي: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللّهُ رَبُّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعَالَمِينَ﴾ [دالاعراف سورت: ٥٤ آيت]

ترجمه: بیشکه چي ستاسي پروردګار هغه الله دی چي آسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کښي پیدا کړل، او بیا يې پر عرش باندي استواء وکړه، شپه لکه پردې غوندي پر ورځ باندي غوړوي، هره يوه په تلوار سره بله طلبوي، او لمر، سپوږمۍ او ستوري يې چي دهغه تر فرمان لاندي دي (پیدا کړيدي)، هو، پیدا کول او حکم فرمايل خاص هغه لره دي، خدای برکت والا دی، دعالميانو پروردګار دی.

او د(رب) څخه مراد معبود (دعبادت مستحق) دی، دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۞ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَاء بِنَاء وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاء مَاء فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَّكُمْ فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۱، ۲۲ آيت]

ترجمه: ای خلکو، دخپل پروردګار عبادت وکړئ، هغه (پروردګار) چي تاسي او له تاسي څخه مخکښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان يې پيدا کړي دي، ددې لپاره چي پرهيز ګار شئ، هغه (ذات) چي ځمکه يې تاسي ته فرش او آسمان يې (لکه) چت (غوندي) جوړ کړی او اوبه يې دآسمان څخه رانښکته کړي چي دهغې په وسيله يې ستاسو دروزئ دپاره (هر ډول) ميوي ايستلي دي، نو په داسي حالت کښي چي (په حقيقت) پوهيږئ له خدای سره شريکان مه ګرځوئ.

ابن کثير رحمت الله عليه وايي: «هغه ذات چي ددې شيانو خالق او پيداکونکی دی، هماغه دعبادت وړ دی»[(۱)].

او د عبادتونو ټول هغه انواع او قسمونه چي الله ﷻ پرې امر کړی دی، لکه: اسلام، ايمان، احسان، دعا، ويره، اميد، توکل، (دالله څخه) دثواب طمع لرل، او د

---

(۱) ابن کثير دنوموړو دوو آيتونو دذکر کولو څخه وروسته وايي: «ددې آيتونو مضمون دادی: چي الله ﷻ خالق، رازق، ددنيا او دهغه داوسيدونکو مالك او رازق دی، نو څکه خو ددې لائق دی چي يوازي دهغه عبادت وشي، او بل څوك ورسره شريك ونه ګڼل شي، الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۲ آيت] ترجمه: نو پداسي حال کي چي (په حقيقت پوهيږئ) له خدای سره شريکان مه ګرځوئ.
دابن کثير تفسير ۵۵/۱ دي وکتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عذاب ځخه يې ويريدل، خشوع، (د الله ﷻ) ويره په زړه کې ساتل، رجوع کول، مرسته او مدد غوښتل، پناه غوښتل، فرياد کول، ذبح (حلاله) کول، نذر کول، او داسي نور هغه عبادات چي الله ﷻ پري امر کړی دی ټول خاص الله ﷻ لره دي.

ددې خبري دليل د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [دالجن سورت: ١٨ آيت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دهغه سره بل هيڅوك مه بولئ.

نو څوك چي لدې عبادتونو څخه څه شی د الله ﷻ څخه پرته بل چا لره وکړي، هغه مشرك او کافر ګڼل کيږي، او دليل يې د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لاَ بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾[دالمومنون سورت: ١١٧ آيت]

ترجمه: او هر څوك چي له خدای سره بل معبود وبولي، او (حال دا چي په ښکاره توګه) دخپل دغه کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره دليل نلري، نو بيشکه چي دهغه حساب دهغه له پروردګار سره دی، او بيشکه کافران (هيڅکله) نه بريالي کيږي.

او دا حديث: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ»[1].

ترجمه: دعا دعبادت مازغه (روح او جوهر) دی[2].

او دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ

(۱) ترمذي په کتاب الدعاء ۵/۴۵۶ (۳۳۷۱) نمبر حديث سره روايت کړی او ويلي يي دي: چي دا حديث غريب دی، په دغه لفظ سره يوازي ابن لهيعه روايت کړی دی، او الباني هم هغه ضعيف بللی دی، دالباني تعليقات پر مشکات باندي (۲۲۳۱) نمبر حديث، او ضعيف الجامع (۳۰۰۳) نمبر حديث دي وکتل شي.
او لدي ښخه غوره حديث هغه حديث دی چي خپله ترمذي دنعمان بن بشير ښخه مرفوع روايت کړيدی او الفاظ يې دادي: «الدعاء هو العبادة» يعني: دعاء خپله عبادت دی.
ترمذي ۵/۴۵۶ کتاب الدعاء (۳۳۷۲) نمبر حديث دي وکتل شي، او ترمذي ويلي دي: دا حديث حسن او صحيح دی.
او همدارنګه دا حديث ابوداود په کتاب الصلاة ۲/۷۶ (۱۴۷۹) نمبر حديث سره، او ابن ماجه په کتاب الدعاء ۲/۱۲۵۸ (۳۸۲۸) نمبر حديث سره هم روايت کړيدی.

(۲) ددې حديث مطلب دادی: چي دعا دعبادت يو لوی رکن، او دهغې روح او جوهر دی، ځکه انسان هله الله ﷻ ته دعا کوي چي دمخلوقاتو ښخه يې اميد قطع شي، او دا دتوحيد، اخلاص او عبادت له ټولو ښخه لويه درجه ده چي انسان په بشپړ اخلاص او کامله توجه سره الله ﷻ ته دعا وکړي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [دغافر سورت: ٦٠ آيت]

ترجمه: او ستاسي پروردګار وويل: زما عبادت وكړئ تر څو چي ستاسي (غوښتني) قبولي كړم (ومنم)، بيشكه هغه كسان چي زما له عبادت څخه تكبر كوي، هرومرو به په خواري (او سپكتيا) سره دوزخ ته ننوځي.

دالله ﷻ څخه دويريدلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَلاَ تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ۱۷۵ آيت]

ترجمه: ددوی څخه مه ويريږئ، او زما څخه وويريږئ كه ايمان لرئ.

دالله ﷻ رحمت داميد ساتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاء رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلاَ يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [دالكهف سورت: ۱۱۰ آيت]

ترجمه: نو هر څوك چي دخپل پروردګار دليدلو هيله لري نو بنايي چي نيك عمل وكړي او هيڅوك دخپل پروردګار په عبادت كښي شريك نكړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر الله ﷻ دتوکل کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دالمائده سورت: ۲۳ آیت]

ترجمه: او پر خدای توکل وکړئ که تاسي ایمان لرونکي یاست.

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [دالطلاق سورت: ۳ آیت]

ترجمه: او هر څوك چي پر خدای باندي توکل وکړي، همدی (خدای) ورته بس او کافي دی.

دالله ﷻ ثواب ته دامید لرلو، او دهغه دعذاب څخه دویریدلو، او هغه ته دخشوع کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾[دالانبیاء سورت: ۹۰ آیت]

ترجمه: بیشکه چي دوی (داسي خلك) وو چي په نیکیو او دخیر په کارونو کښي یو له بل څخه وړاندي کیدل، او مونږ به یې (زمونږ دمرحمت څخه دبر خور کیدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيله) او (زمونږ دعذاب) له ويرې بللو، او يوازې مونږ ته تواضع کونکي وو.

(په زړه کې دالله ﷻ نه دويرې لرلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿فَلاَ تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي﴾ [دالبقره سورت: ۱۵۰ آيت]

ترجمه: نو له هغوی څخه مه ويرېږئ، او له ما څخه وويرېږئ.

(الله ﷻ ته) درجوع کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ﴾ [دالزمر سورت: ۵٤ آيت]

ترجمه: او خپل پروردګار ته رجوع وکړئ او هغه ته غاړه کېږدئ.

(دالله ﷻ څخه) دمرستې او مدد غوښتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [دالفاتحه سورت: ۵ آيت]

ترجمه: يوازې ستا عبادت کوو، او يوازې ستا څخه مرسته غواړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا حدیث: «إِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ»[۱].

ترجمه: کله چي مرسته او مدد غواړې نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه.

(دالله ﷻ څخه) دپناه غوښتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۞ مَلِكِ النَّاسِ﴾ [دالناس سورت: ۱ آيت]

ترجمه:ووايه: پناه غواړم دخلکو په پروردګار.

(الله ﷻ ته) دفرياد کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾[دالانفال سورت: ۹ آيت]

---

(۱) دا دپيغمبر ﷺ دهغه وصيت يو جز دی چي ابن عباس رضي الله عنهما ته يې کړی وو، او پيغمبر ﷺ په هغه کي ابن عباس ته داسي فرمايلي دي: اې هلکه، زه تاته دا څو خبري ښايم: چي دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو هغه به ستا حفاظت وکړي، او دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو الله ﷻ به هميشه (ستا دمدد دپاره) ستا په وړاندي وي، او کله چي سوال کوې، نو دالله ﷻ څخه سوال وکړه، او کله چي مرسته غواړې، نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه...
دا حديث ترمذي ۶۶۷/۴ په کتاب صفة القيامة (۲۵۱۶) نمبر حديث، او احمد په مسند کي ۲۹۳/۱، ۳۰۷ نمبر حديث سره روايت کړی دی، او ترمذي ويلي دي: چي دا حديث حسن او صحيح دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: هغه وخت یاد کړئ کله مو چي دخپل پروردګار څخه مرسته غوښتله، نو هغه ستاسي (غوښتنه) ومنله.

الله ﷻ ته دذبح (حلاله) کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [دالانعام سورت: ١٦٣-١٦٤ آیتونه]

ترجمه: ووایه بیشکه زما لمونځ، زما قرباني، زما ژوندون او زما مرګ (ټول) الله لره دي چي پروردګار دعالمیانو دی. هیڅ شریك ده لره نشته، او په همدې (توحید) باندي زه مامور شوی یم، او زه لومړی دمسلمانانو څخه یم.

او دا حدیث: «لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللّٰهِ»[1].

ترجمه: الله ﷻ په هغه چا لعنت کړی دی چي دالله څخه پرته بل چا ته ذبح (حلاله) کوي.

---

(١) دا حدیث مسلم (دنووي شرح ١٢٢/١٣، ١٢٣) په کتاب الأضاحي کي په (١٩٧٨) [۴۳، ۴۴، ۴۵] نمبر سره روایت کړیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الله ﷻ) ته دنذر کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾

[دالانسان سورت: ۷ آیت]

ترجمه: دوی (خپل) نذرونه تر سره کوي، او دهغي ورځي څخه ویریږي چي شر يې چاپیرونکی او ښکاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم اصل

داسلام دين په دلائلو سره پيژندل

داسلام دين دادی چې (بنده) يوازې الله جَلَّ جَلَالُهُ ته دهغه په وحدانيت په منلو تسليم شي، او دهغه اطاعت او بنده ګي وکړي، او دشرك او مشركينو څخه براءت او بيزاري وکړي.

داسلام دين درې درجې لري: اسلام، ايمان، او احسان، او دا هره درجه څو اركان لري.

اوله درجه: [اسلام]

داسلام پنځه اركان دي:

۱- دا ګواهي (شهادت) ورکول چې پرته دالله جَلَّ جَلَالُهُ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ دالله جَلَّ جَلَالُهُ پيغمبر دی. ۲- لمونځ كول. ۳- زكات وركول. ۴- روژه نيول. ۵- او دبيت الله حج كول.

دالله جَلَّ جَلَالُهُ دوحدانيت دليل دالله جَلَّ جَلَالُهُ دا قول دی چې فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعِلْـــمِ قَآئِمَـــاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَـــهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [دآل عمران سورت: ۱۸ آيت]

تـرجمه: خـداى او پرښـتو او دعلـم خـاوندانو پـه دې شاهدي ورکړې چي بيشـکه شان دادى چي پرته له هغه نه بل دعبادت وړ معبود نشته، پداسي حال کي چي په عدل سره دټـول عـالم تدبـيرونکى دى، بـيله هغـه څخـه بـل دعبادت وړ معبود نشـته، دستر قـدرت او حکمت خاوند دى.

او د(لا الـه الا الله) معـنا داده: چي پرته ديو الله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشـته.

(لا الــه) پـرته دالله ﷻ څخـه دنـورو ټولـو خدايـانو او معـبودانو نفـي کـوي، او (الا الله) يواځـي هغـه الله ﷻ تـه دعبادت کولـو اثبات کوي، کوم چي په عبادت او پاچاهى کي هغه لره شريك نشته.

او ددې خبري وضـاحت او تفسـير دالله ﷻ پـدې قـول کـي راغلـى دى: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاء مِّمَّا تَعْـــبُدُونَ ۞ إِلاَّ الَّـــذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ۞ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً

(c) ketabton.com: The Digital Library

بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ [دالزخرف سورت: ٢٦-٢٨ آيتونه]

ترجمه: او هغه وخت ياد کړه چې ابراهيم عليه السلام خپل پلار او خپل قوم ته وويل: بيشکه زه دهغه څه نه بيزار يم چې تاسي يې عبادت کوئ. پرته له هغه ذات نه چې زه يې پيدا کړی يم او هغه به ما ته بيشکه لارښودنه وکړي. او هغه دتوحيد کلمه په خپل اولاد کښې پاتې کېدونکې کلمه وګرځوله، چې ګوندي دوی (خدای او دهغه توحيد) ته بيرته راوګرځي.

او پدې قول کې چې فرمايي: ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْاْ إِلَى كَلَمَةٍ سَوَاء بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّهِ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُولُواْ اشْهَدُواْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [دآل عمران سورت: ٦٤ آيت]

ترجمه: ووايه: اې دکتاب خاوندانو، هغې خبرې ته راشئ چې زموږ او ستاسي تر منځ شريکه ده (هغه) دا چې بېله خدای څخه دبل شي عبادت ونکړو، او هيڅ شی دهغه سره شريك نکړو او ځيني زموږ دي دالله څخه پرته ځيني نور دخدايانو په توګه ونه نيسي، نو که دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دکتاب خاوندانو) مخ واړاوه نو تاسي ووايئ: شاهد (او ګواه) اوسئ چي مونږ مسلمانان يو (الله جل جلاله ته تسليم يو).

دا چي محمد ﷺ دالله رسول دی، دليل يې دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

[دالتوبه سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه چي تاسي ته يو پيغمبر ستاسي له خپل (منځ) نه راغلی دی، ستاسي ربړونه او تکليف ورباندي ډير ګران دي، ستاسي (دخير لپاره) ډير حرصناك دی، او پر مؤمنانو باندي مشفق (شفقت والا) او مهربان دی.

او دمحمد ﷺ په پيغمبري او رسالت سره داقرار کولو او ګواهي ورکولو معنا داده: چي دهغه داوامرو اطاعت وشي، اود خبرو تصديق يې وشي، او دکومو شيانو څخه چي يې منع کړيده، دهغو څخه پرهيز او ځان وژغورل شي، او يوازي دهغه دسنت او طريقې مطابق دالله جل جلاله عبادت وشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه، زکات، او دتوحيد دتفسير دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاَةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [دالبينه سورت: ٥ آيت]

ترجمه: او (پداسي حال کښي) چي دوی ګمارل شوي ندي مګر دا چي په زښت اخلاص سره دخدای عبادت وکړي (او عقيده لري) چي دين دهغه (لخوا) دی، او په عين حال کښي له هر ډول انحراف څخه ليري وي، لمونځ (دهغه له ټولو آدابو سره) اداء کړي، زکات ورکړي، او همدا صحيح او ټينګ (مضبوط) دين دی (چي هغه اسلام دی).

دروژې نيولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۸۳ آيت]

ترجمه: ای مؤمنانو، روژه پر تاسي باندي فرض کړې شوې ده لکه چي په هغو کسانو باندي چي له تاسي څخه پخوا وو، فرض کړې شوې وه، بنايي چي تاسو پرهيزګار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ.

دحج کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ۹۷ آيت]

ترجمه: دخدای دپاره پر خلکو باندي دبيت الله حج (فرض) دی، په هغه چا باندي چي هغه ته دتلو توان لري، او څوك چي كافر شي نو بيشكه چي خدای له ټولو عالميانو څخه بې پروا دی.

دوهمه درجه: ايمان:

ايمان څه دپاسه اويا (۷۰) څانګي (برخي) لري، له ټولو څخه اوچت او لوړه يې: د(لا اله الا الله) ويل دي، او له ټولو څخه وړوکې (کوچنی) يې دلاري څخه دضرر دشي ليري کول دي، او حياء دايمان يوه برخه ده[1].

دايمان شپږ رکنونه دي: په الله ﷻ ايمان راوړل، او

(۱) دا حديث بخاري ۱/۱۰ په کتاب الإيمان کي په دغه الفاظو «بضع وستون» يعني: څه دپاسه شپيته، او مسلم (دنووي شرح ۲/۲۰۲) په كتاب الإيمان کي په (۳۵) [۵۷، ۵۸] نمبر سره روايت كړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ﷻ په ملائكو (پرښتو)، كتابونو، پيغمبرانو، دقيامت په ورځ، او دخير او شر په قضا او قدر ايمان راوړل.

ددې شپږو ركنونو دليل دالله ﷻ دا قول دى چې فرمايي: ﴿لَّيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَـكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۷۷ آيت]

ترجمه: نيكي (ښوازي) دا نده چې خپل مخونه ختيځ او لويديځ لوري ته واړوئ، بلكه (غوره) نيكي دهغه چا ده چې په خداى، دآخرت په ورځ، (په ټولو) پرښتو، (په ټولو) كتابونو، او (په ټولو) پيغمبرانو باندې يې ايمان راوړى دى.

دقضا او قدر دليل دالله ﷻ دا قول دى چې فرمايي: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [دالقمر سورت: ٤٩ آيت]

ترجمه: بيشكه مونږ هر شى په اندازه پيدا كړى دى.

دريمه درجه: احسان:

احسان يو ركن لري، او هغه دادى: چې دالله ﷻ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي عبادت وکړې لکه چي ته هغه وينې، که يې ته نه وينې نو هغه خو تا ويني.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّ اللّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَواْ وَّالَّذِينَ هُم مُّحْسِنُونَ﴾ [دالنحل سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه الله له پرهيزګارانو او نيکوکارانو سره دی.

او دا قول: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ * الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ * وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ * إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [دالشعراء سورت: ۲۱۷-۲۲۰ آيتونه]

ترجمه: او په (هغه ذات) توکل وکړه چي دستر قدرت خاوند (او) مهربان دی. هغه (ذات) چي تا ويني کله چي (دعبادت دپاره) راپاځيږې. او (هم) دسجده کوونکو په منځ کښي ستا حرکتونه. بيشکه چي همدغه (خدای) دی اوريدونکی (او) پوه (دعلم خاوند).

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ وَلاَ تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلاَّ كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ [دیونس سورت: ٦١ آیت]

ترجمه: او په هیڅ کوم کار (یا کوم فکر مشغول) نه یې، او دهغه څخه دقرآن دهیڅ یو (آیت) تلاوت نه کوې او (تاسي) هیڅ کوم کار نکوئ پرته لدې کله چي په هغه کښي بوخت کیږي (نو) مونږ پر تاسي باندي شاهدان (ګواهان) یو.

او داحادیثو څخه یې دلیل دجبریل هغه مشهور حدیث دی چي عمر بن خطاب ﷺ روایت کړی دی، چي وایي: «بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ(١) شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعَرِ، لا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخِذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَخْبِرْنِي عَنْ الإِسْلامِ، فَقَالَ: أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ،

---

(١) دا الفاظ په صحیح مسلم کي نشته، او دصحیح مسلم دحدیث الفاظ داسي دي: «بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ...». صحیح مسلم کتاب الإیمان (٨) [١] نمبر حدیث.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ، إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلاً، قَالَ: صَدَقْتَ، فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِيمَانِ، قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِحْسَانِ، قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ السَّاعَةِ، قَالَ: مَا الْمَسْؤُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنْ السَّائِلِ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا، قَالَ: أَنْ تَلِدَ الأَمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ، قَالَ: فَمَضَى، فَلَبِثْنَا مَلِيًّا، فَقَالَ: يَا عُمَرُ، أَتَدْرِي مَنْ السَّائِلُ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: هَذَا جِبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ أَمْرَ دِينِكُمْ»(١).

ترجمه: پداسي حال کي چي مونږ د پيغمبر ﷺ سره ناست وو چي يو داسي سړی راغی چي تکي سپيني جامې او تک تور ويښته يې وه، او د سفر نښي وربانديي نه ليدل

(١) دجبرائيل حديث مسلم پوره په كتاب الإيمان كي په (٨) [١] نمبر سره دعمر بن الخطاب ﷺ څخه (دنووي شرح ١/١٢٦-١٣٣)، او بخاري په مختصر ډول دابو هريره ﷺ څخه روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیدي، او نه هم له مونږ څخه چا پیژانده، نو د پیغمبر ﷺ مخې ته کیناست، او خپل ځنګنونه یې د پیغمبر ﷺ له ځنګنونو سره ولګول، او لاسونه یې پر ورنونو کیښودل، او ویې ویل: اې محمده، د اسلام څخه مې خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: (اسلام دادی): چې اقرار وکړې (ګواهي ورکړې) چې پرته د الله ﷻ څخه بل د عبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ د الله ﷻ پیغمبر دی، او لمونځ په بنه توګه وکړې، او زکات ورکړې، او د بیت الله حج وکړې که دلاري توان در سره وو، (سړي) وویل: رښتیا دي وویل، نو مونږ تعجب وکړ چې هم پوښتنه ترې کوي، او هم یې تصدیق کوي، (سړي) وویل: د ایمان څخه مې خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: (ایمان دادی) چې په الله ﷻ، او د هغه په ملائکو، کتابونو، پیغمبرانو، د آخرت په ورځ، او د خیر او شر په قضا او قدر ایمان راوړې، (سړي) وویل: رښتیا دي وویل، نو د احسان څخه مې خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: (احسان دادی) چې د الله ﷻ داسې عبادت وکړې لکه چې ته یې وینې، نو که ته یې نه وینې، نو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دي ويني، (سړي) وويل: دقيامت څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: څوك چي پوښتني ته ځواب ورکوي له هغه چا څخه چي سوال کوي زيات علم نلري (پدي هکله)، (سړي) وويل: نو دقيامت له نښو څخه مي خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (دقيامت نښې دادي) چي وينځه خپل بادار وزيږوي، او لوڅي پښې، بربنډ، فقيران دپسونو څروونکي (چوپانان) به ګوري چي دتعميرونو (په جوړولو کي به) يو له بل څخه زيات کوښښ کوي، (راوي) وويل: نو سړى ولاړ، نو څه شانتي کيناستو، او بيا (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: چي اې عمره، آيا پوهيږې دا سوال (تپوس) کوونکى څوك وو؟ ما ورته وويل: چي الله او رسول يې ښه پوهيږي، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: دا جبريل وو، راغلی وو چي تاسو ته ستاسو دين وښايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم اصل

[دخپل پيغمبر محمد ﷺ پېژندل]

ستاسي پيغمبر ﷺ محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم دی، او هاشم دقريشو څخه دی، او قريش دعربو څخه دي، او عرب داسماعيل بن ابراهيم الخليل -عليه وعلى نبينا أفضل الصلاة والسلام- دنسل څخه دی.

دپيغمبر ﷺ عمر دري شپيته (۶۳) کاله وو، چي خلويښت (۴۰) کاله يې دنبوت څخه مخکي او درويشت (۲۳) کاله يې دنبوت او رسالت په حال کي تير کړي دي.

دنبوت دليل يې د ﴿اقرأ﴾ [1] آيت دی، او درسالت دليل يې د ﴿المدثر﴾ آيت دی، داوسيدو ځای يې مکه وه، الله ﷻ (خلکو ته) استولی دی چي دشرك څخه يې وويروي، او توحيد ته يې دعوت کړي.

---

(۱) د الله ﷻ دي قول ته اشاره ده: ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ [دالعلق سورت: ۱ آيت] ترجمه: ولوله، دخپل پروردګار په نامه، هغه چي (ټول مخلوق يې) پيدا کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دى چې فرمايي:
﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ * قُمْ فَأَنذِرْ * وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ * وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ
* وَالرُّجْـــزَ فَاهْجُرْ * وَلاَ تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ * وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ﴾
[دالمدثر سورت: ۱-۷ آيتونه]

ترجمه: اې په ځان باندې دڅادر نغښتونكيه، پاڅېږه (او نړيوال) وويروه، او خپل پروردګار په لويى سره ياد كړه، او خپلې جامې پاكې كړه، او له پليتى نه ډډه (او پرهيز) وكړه، او (پر چا باندې) منت مه ږده، چې (دهغه څه په مقابل كښې چې وركړى دې دى) زيات بدل وغواړې، او دخپل پروردګار لپاره صبر وكړه.

او د ﴿قُـمْ فَـأَنذِرْ﴾ مراد دادى: چې دشرك څخه يې وويروه، او توحيد ته يې دعوت كړه، او د ﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾ څخه مراد دادى: چې په توحيد سره (دخپل پروردګار) تعظيم وكړه، او د ﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ څخه مراد دادى: چې خپل عملونه دشرك څخه پاك كړه، او د ﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾ مراد دادى: چې دبتانو څخه هجرت وكړه، او دهجرت كولو څخه مراد دبتانو پرېښودل او دهغوى څخه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دپیروانو (مشرکینو) څخه بیزاره کیدل دي.

پیمغبر ﷺ لس کاله په همدې شکل سره توحید ته خلك رابلل، او دلسو کلونو وروسته آسمان ته وخیژول شو، او پنځه لمونځونه پرې فرض شول، (او دهغه څخه وروسته یې) درې کاله په مکه کي لمونځ وکړ، او بیا مدینې ته دهجرت کولو امر ورته وشو.

او دهجرت څخه مراد: دشرك دمحیط (ځای یا وطن) څخه داسلام محیط ته تلل دي، او دشرك دمحیط څخه داسلام محیط ته هجرت پر دې امت باندي فرض دی، او هغه به دقیامت تر ورځي پوري باقي وي.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي:
﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلآئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمْ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الأَرْضِ قَالْوَاْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا فَأُوْلَـئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءتْ مَصِيرًا ۞ إِلاَّ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاء وَالْوِلْدَانِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلاَ يَهْتَدُونَ سَبِيلاً ۞ فَأُوْلَـئِكَ عَسَى اللّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللّهُ عَفُوًّا غَفُورًا﴾ [دالنساء سورت: ۹۷-۹۹ آیتونه]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: بیشکه هغه کسان چې پر خپلو ځانونو یې ظلم کړیدی، ملائکې چې کله ددوی روحونه اخلي، ورته وايي: تاسې په څه حال کښې وئ؟ دوی په ځواب کښې وایي: مونږ دځمکې پر مخ ضعیفان (او مظلومان) وو، ملائکې وايي: آیا دخدای ځمکه پراخه نه وه تر څو چې تاسې پکښې هجرت کړی وای؟ نو ددوی ځای دوزخ دی او بد دورتلو ځای دی دوزخ. خو نا توان نارینه، ښځې او واړه چې نه دکومې وسیلې توان لري او نه کومه لاره پیدا کولای شي. نو داسې خلك هیله ده چې الله ددوی څخه (ددوی دغه ګناهونه) وبخښي، او الله عفوه کوونکې (او بخښونکې) ذات دی.

او دا قول چې فرمایي: ﴿يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ﴾ [دالعنکبوت سورت: ٥٦ آیت]

ترجمه: اې زما (مسلمانانو) بندګانو، بیشکه چې زما ځمکه پراخه (ارته) ده، نو خاص ما لره عبادت وکړئ.

بغوي رحمت الله علیه وایي: «دا آیت دهغه مسلمانانو په هکله نازل شوی دی چې په مکه کې پاتې وو او هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې نه وو کړې، (الله ﷻ) هغوی ته په ايمان سره خطاب وکړ».

او دحديثو څخه دهجرت دليل دپيغمبر ﷺ دا قول دی چې فرمايي: «لاَ تَنْقَطِعُ الْهِجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ، وَلاَ تَنْقَطِعُ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا»[۱].

ترجمه: تر څو چې دتوبې (ور) نه وي بند شوی، نو دهجرت (حکم) له منځه نه ځي، او تر څو چې لمر له مغرب (لويديځ) څخه نه وي راختلی، نو دتوبې (ور) نه بنديږي[۲].

او کله چې پيغمبر ﷺ په مدينه منوره کې ځای پر ځای شو، نو داسلام دنورو احکامو امر يې جاري کړ، لکه زکات، روژه، حج، اذان، جهاد، امر بالمعروف، او نهي عن المنکر، او داسې نور شرعي احکام.

---

(۱) دا حديث ابوداود په اول دکتاب الجهاد کې ۳/۳ په (۲۴۷۹) نمبر سره، او احمد په مسند کې ۹۹/۴، او نسائي په السنن الکبری کتاب السير کې (لکه څنګه چې په تقريب التحفة کې راغلي دي) په (۱۱۴۵۹) نمبر سره دمعاويه رضي الله عنه څخه روايت کړيدی، او الباني په صحيح الجامع (۷۴۳۶) نمبر حديث کې هغه صحيح بللی دی.

(۲) ددې حديث څخه مراد دادی: چې دهجرت حکم او روا والی به تر قيامت پورې باقي وي. (ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پیغمبر ﷺ په نوموړي شکل سره لس کاله پاتې شو، او له هغه څخه وروسته بیا وفات شو، او دین یې باقي پاتې شو، او دهغه دین دی، داسې دخیر کار نشته چې خپل امت یې هغه ته نه وي رابللی، او نه داسې بد او ناوړه کار شته چې خپل امت یې له هغه څخه نه وي منع کړی.

او کوم دخیر کار چې خپل امت یې هغه ته را بللی دی هغه توحید، او هر هغه څه دي چې الله ﷻ یې خوښوي، او کوم شر چې خپل امت یې له هغه څخه منع کړی او ویرولی دی، هغه شرك، او هر هغه څه دي چې الله ﷻ یې نه خوښوي، او بد یې ګڼي.

الله ﷻ پیمغبر ﷺ ټولو خلکو ته استولی دی، او دهغه اطاعت یې پر ټولو انسانانو او پیریانو فرض کړیدی.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمایي:
﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ [دالأعراف سورت: ۱۵۸ آیت]

ترجمه: ووایه (ای پیغمبره): اې خلکو بیشکه زه ستاسې دټولو دپاره دخدای پیغمبر یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دپيغمبر ﷺ په ذريعه خداى ﷻ خپل دين تكميل او پوره كړ، او دليل يې دهغه دا قول دى چي فرمايي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِينًا﴾ [دالمائده سورت: ۳ آيت]

ترجمه: نن ورځ ما ستاسي دپاره ستاسي دين پوره كړ او پر تاسي باندي مي خپل نعمت تمام كړ، او اسلام مي ستاسي دپاره (د) دين (په توګه) غوره كړ.

او دپيغمبر ﷺ دوفات كيدو دليل دالله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ * ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ﴾[د الزمر سورت: ۳۰-۳۱ آيتونه]

ترجمه: بيشكه ته مړ كيدونى يې، او دوى (هم) مړ كيدونكي دي. او بيا به بيشكه تاسو دقيامت په ورځ دخپل پروردګار په حضور (دخپلو كړونو په هكله) جګړه وكړئ.

او خلك چي كله مړه شي، نو بيا (دقيامت په ورځ) بيرته ژوندي كيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [د طه سورت: ۵۵ آيت]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: تاسي مو له دې (خاوري) څخه پيدا کړئ، او په هغې کښې به تاسي ننه باسو، او بيا به تاسي له هغې څخه بل ځل راوباسو.

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَاللَّهُ أَنبَتَكُم مِّنَ الأَرْضِ نَبَاتًا * ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا﴾ [د نوح سورت: ۱۷-۱۸ آيتونه]

ترجمه: او خدای تاسي (دزرغون شوي شي په توګه) له ځمکي څخه پيدا کړي يئ. (او) بيا به تاسي بيرته هلته وګرځوي، او بيا به مو په راويستو سره راوباسي (ژوندي کړي).

او (دقيامت په ورځ) بيرته له ژوندي کيدو وروسته دعملونو حساب ورسره کيږي، او دهغې جزا ورکول کيږي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾ [د النجم سورت: ۳۱ آيت]

ترجمه: تر څو هغو کسانو ته چي بدي يې وکړه ددوی دکړنو جزا ورکړي، او هغو کسانو ته چي نيکي يې وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه بدله ورکړي.

او څوك چي د مرګ څخه وروسته بيا ژوندي كيدو څخه انكار وكړي كافر كيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّن يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [د التغابن سورت: ٧ آيت]

ترجمه: كافران داسي غلط فكر (سوچ) كوي چي هيڅكله به دوی (ژوندي) راپورته نه كړي شي، ووايه: هو، قسم دی زما په پروردګار چي بيشكه تاسي به (ژوندي) راپورته كړي شئ، بيا به دهغه څه نه چي كول مو، خبر كړي شئ، او دا كار الله ﷻ ته آسان دی.

او الله ﷻ ټول پيغمبران ويروونكي او زيری وركوونكي استولي دي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿رُسُلاً مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٥ آيت]

ترجمه: داسي پيغمبران چي (هم) زيري وركونكي او (هم) ويروونكي (دي) تر څو چي دخلكو سره دپيغمبرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(داستولو) څخه وروسته پر خدای باندې کوم دلیل نه وي.

دټولو څخه رومبی پیغمبر نوح عليه السلام دی، او اخیرنی پیغمبر محمد ﷺ دی، چې دټولو پیغمبرانو ختم کوونکی پیغمبر دی.

ددې خبرې دلیل چې نوح عليه السلام له ټولو څخه رومبی پیغمبر دی دالله جل جلاله دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٣ آیت]

ترجمه: بیشکه چې مونږ تا ته وحي وکړه، لکه چې نوح او دهغه څخه وروسته پیغمبرانو ته مووحي کړې وه.

دنوح عليه السلام څخه تر محمد ﷺ پورې چې الله جل جلاله هر امت ته پیمغبر استولی دی، هغوی ته یې دیو الله په عبادت سره امر کړي، او دطاغوت(١) دعبادت څخه یې منع کړیدي، او دلیل یې دالله جل جلاله دا قول دی چې فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [د النحل سورت: ٣٦ آیت]

---

(١) طاغوت هر هغه معبود ته ویل کیږي چې د الله جل جلاله څخه پرته یې عبادت وشي، لکه شیطان، بت، مړی او داسې نور. (ژباړونکي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: او بیشکه چي مونږ په هر امت کښي يو رسول (ددغه فرمان سره) ولیږه چي: دخدای عبادت وکړئ او له بتانو څخه ځان وژغورئ.

او الله ﷻ په ټولو بندګانو دا فرض کړیده چي په طاغوت باندي کافر شي (او هغه ونه مني) او په يو الله ﷻ ایمان راوړي، ابن القیم رحمت الله علیه وايي: «له طاغوت څخه مراد هر هغه څوك دی چي بنده یې دشریعت خلاف عبادت، متابعت، او اطاعت وکړي».

او طاغوتان ډیر زیات دي، خو پنځه یې له ټولو څخه لوی دي: ١- ابلیس ملعون، ٢- هغه څوك چي خلك یې عبادت وکړي او هغه پدې راضي وي، ٣- هغه څوك چي خلك خپل عبادت ته رابولي، ٤- هغه څوك چي د غیبو دعلم دعوا وکړي، ٥- او هغه څوك چي دالله ﷻ ددين څخه پرته په نورو قوانینو حکم او فیصله وکړي.

ددي خبرو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىَ لاَ انفِصَامَ لَهَا وَاللّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [د البقره سورت: ٢٥٦ آیت]

ترجمه: ددين په (منلو) کښي زور نشته، بیشکه چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمه لار له ګمراهۍ څخه څرګنده شوې ده، نو هر هغه څوك چې له طاغوت (باطله معبودانو) څخه مخ اړوي او په خدای ایمان راوړي نو بیشکه چې کلکه کړۍ یې ټینګه نیولې ده چې هیڅکله هغه لره شکیدل نشته او خدای ښه اوریدونکی (او) ښه پوهیدونکی دی.

او همدا د«لا اله الا الله» معنا ده.

او په حدیث کې راغلي دي: «رَأْسُ الأَمْــرِ الإِسْــلاَمُ وَعَمُودُهُ الصَّلاَةُ وَذِرْوَةُ سَنَامه الْجِهَادُ»[1].

ترجمه: ددین بنیاد اسلام[2] دی، او ستنه یې لمونځ دی، او اوچته (جګه) څوکه یې جهاد دی.

والله أعلم.. وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم.

---

(١) دا حدیث ترمذي ١٢/٥ په کتاب الإیمان کې په (٢٦١٦) نمبر سره، او ابن ماجه ١٣١٤/٢ په کتاب الفتن کې په (٣٩٧٣) نمبر سره، او احمد په مسند کې ٢٣١/٥، ٢٣٧ دمعاذ بن جبل ﷺ څخه روایت کړیدی، او ترمذي ویلي دي: دا حدیث حسن او صحیح دی.

(٢) داسلام څخه مراد دالله په وحدانیت، او دمحمد ﷺ په پیغمبري شاهدي (ګواهي) ویل دي، یعني: (اشهد ان لا اله الا الله، واشهد ان محمداً رسول الله) ویل دي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د موضوعاتو فهرست

موضوع	صفحه

اول اصل: [دخپل پروردګار پيژندل] ۱۰
دوهم اصل: داسلام دين په دلائلو سره پيژندل ۲۲
اوله درجه: [اسلام] ۲۲
دوهمه درجه: ايمان: ۲۷
دريمه درجه: احسان: ۲۹
دريم اصل: [دخپل پيغمبر محمد ﷺ پيژندل] ۳۴
دموضوعاتو فهرست ۴۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف

صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library